

Ilmarisen osavuosisiraportti

1.1.–30.9.2023

ILMARINEN

Ilmarisen osavuosisiraportti 1.1.–30.9.2023: Sijoitus- tuotto oli 3,3 prosenttia, vakuutusmaksutulo kasvoi ja kustannustehokkuus parani edelleen

Tammi–syyskuun kehitys lyhyesti:

- Ilmarisen sijoitussalkun tuotto oli 3,3 (-8,0) prosenttia eli 1,9 mrd. euroa. Sijoitusten markkina-arvo nousi 57,7 (56,3) miljardiin euroon. Sijoitusten pitkän aikavälin keskituotto vuodesta 1997 alkaen oli 5,7 prosenttia. Tämä vastaa 3,7 prosentin reaalituottoa.
- Kokonaistulos nousi 0,2 (-4,8) miljardiin euroon.
- Vakuutusmaksutulo nousi 5 prosenttia 5,2 (5,0) miljardiin euroon. Eläkkeitä maksettiin 5,4 (5,0) miljardia euroa.
- Nettoasiakashankinta oli 135 (159) miljoonaa euroa ja rullaava edellisen 12 kuukauden asiakaspysyvyys oli 96,6 (97,7) prosenttia.
- Hoitokulut alenivat 2 prosentilla 72 (73) miljoonaan euroon ja olivat 0,34 (0,36) prosenttia vakuutettujen TyEL-palkkasummasta ja YEL-työtulosta.
- Vakavaraisuuspääoma nousi 12,0 (11,8) miljardiin euroon ja vakavaraisuusaste laski 125,5 (125,8) prosenttiin.
- Näkymät: Ilmarisen maksutulon odotetaan kasvavan palkkasummien kasvun myötä, mutta kasvuvauhdin odotetaan hidastuvan edellisvuodesta.

Avainluvut	1–9/2023	1–9/2022	2022
Vakuutusmaksutulo, milj. €	5 209	4 967	6 558
Maksetut eläkkeet, milj. €	5 384	4 948	6 606
Hoitokustannustuotoilla katettavat liikekulut, milj. €	72	73	99
TyEL-palkkasumma ja YEL-työtulo, milj. €	21 218	20 194	26 630
Hoitokulut palkkasummasta ja työtulosta, %	0,34	0,36	0,37
Sijoitustuotto, %	3,3	-8,0	-6,6
Kokonaistulos käyvin arvoin, milj. €	233	-4 751	-4 592
Sijoitusomaisuuden arvo, milj. €	57 712	55 775	56 264
Vakavaraisuuspääoma, milj. €	12 024	11 801	11 777
Vakavaraisuusaste, %	125,5	126,3	125,8

Osavuosisiraportissa tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2022 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty lukua vuoden 2022 lopun tilanteesta, ellei toisin mainita.

TOIMITUSJOHTAJA JOUKO PÖLÖSEN KATSAUS

Ilmarisen sijoitustuotto oli 3,3 prosenttia ja kustannustehokkuus parani edelleen vakuutusmaksutulon kasvaessa 5 prosenttia ja hoitokulujen laskiessa 2 prosenttia. Asiakkaamme hyötyvät suoraan tehokkuutemme parantumisesta. Vuoden 2024 alusta hoitokustannusmaksu alenee 20 prosentilla.

Korkotason ja yleisen kustannustason nousu yhdistettynä kuluttajien luottamuksen heikkenemiseen on hidastanut talouskasvua kuluvan vuoden aikana. Kasvussa on ollut suuria toimiala- ja maakohtaisia eroja. Erityisesti Yhdysvalloissa talouskasvu ja työmarkkinat ovat pysyneet odotettua vahvempina, kun taas Euroopassa kasvu on ollut vaimeampaa. Kiinassa kiinteistötoimialan ongelmat ovat heikentäneet talousnäkyviä.

Suomessa talous kasvoi hieman alkuvuonna, mutta loppuvuoden näkymä on heikompi ja talous ajautuu taantumaan. Inflaatio ja rahoituskustannusten nousu hillitsevät kulutuskyntää ja investointeja erityisesti kiinteistöalalla. Kuluttajien luottamus Suomen talouteen on heikkoa ja yritysten luottamusindikaattorit ovat heikentyneet edelleen. Ilmarisen sijoitussalkun tuotto oli 3,3 prosenttia. Ajureina olivat osakemarkkinan suotuisa kehitys sekä korko- ja luottoriskisijoitukset. Korkotason nousu heijastui kiinteistösijoitusten tuottoihin, jotka kääntyivät negatiivisiksi. Sijoitusten markkina-arvo nousi 57,7 miljardiin euroon ja pitkän aikavälin keskituotto vuodesta 1997 alkaen oli 5,7 prosenttia.

Vakuutusmaksutulo nousi 5 prosenttia 5,2 miljardiin euroon vakuutettujen työntekijöiden palkkasumman kasvun myötä. Ilmarisen suh-

danneindeksin mukaan työllisyys heikkenee. Asiakasyritystemme työntekijämäärä kääntyi kesällä laskuun ensimmäistä kertaa yli kahteen vuoteen. Työllisyys heikkeni edelleen syyskuussa työntekijämäärän laskiessa jo 1,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Eläkkeitä maksoimme tammi-syyskuussa noin 5,4 miljardia euroa. Vuoden 2023 alussa työeläkkeisiin tehtiin poikkeuksellisen suuri 6,8 prosentin indeksikorotus. Vuoden 2024 alusta eläkkeitä korotetaan 5,7 prosenttia.

Nousimme viime vuonna hoitokulusuhteella mitattuna alan tehokkaimmaksi yhtiöksi. Tammi-syyskuussa operatiiviseen toimintaan käytetyt hoitokulut laskivat edelleen 2 prosentilla 72 miljoonaan euroon ollen 0,34 prosenttia palkkasummasta ja työtulosta. Työeläkevakuutusmaksuun sisältyvä hoitokustannusosa muuttui vuoden 2023 alusta yhtiökohtaiseksi, ja asiakkaamme hyötyvät kustannustehokkuudestamme suoraan vakuutusmaksuissaan. Ilmarisen hoitokustannusmaksu laskee 20 prosenttia vuoden 2024 alussa.

Keskustelu eläkeuudistuksesta käy vilkkaana. Vaikka työeläkejärjestelmä on hyvässä kunnossa, on varauduttava väestönkehityksestä johtuvaan eläkemaksun korotuspaineeseen. Avainasemassa ovat työllisyyden parantaminen ja työurien pidentäminen. Vakavaraisuussäätelyä kehittämällä on varmistettava paras mahdollinen pitkän aikavälin tuotto eläkevaroille. Hallitusohjelmaan kirjatut työeläkelainsäädännön muutostarpeet järjestelmän rahoituksellisen kestävyuden varmistamiseksi ja etuustason turvaamiseksi valmistellaan kolmikantaisesti tammikuuhun 2025 mennessä. Eläkeuudistusta valmistelevalle työryhmän tavoitteeksi on asetettu vahvistaa julkista taloutta pitkällä aikavälillä noin 0,4 prosenttiyksiköllä suhteessa bruttokansantuotteeseen, mikä vastaa noin miljardia euroa.

Alkuvuodesta julkistimme uuden kestävyysohjelmamme, jonka kärkinä ovat ilmasto, luonnon monimuotoisuus ja ihmisoikeudet. Ilmarisen tavoite on hiilineutraali sijoitussalkku vuonna 2035. Olimme ankkurisijoittajana neljässä ilmastoon keskittyvässä ETF-indeksirahastossa sijoittaen niihin yhteensä 5 167 miljoonaa euroa.

Ajankohtaista eläkejärjestelmästä

Vanhuuseläkkeelle siirtyminen on myöhentynyt merkittävästi eläkeuudistuksen 2017 jälkeen. Suomalaiset siirtyivät vuonna 2022 työeläkkeelle keskimäärin 62,2-vuotiaana Eläketurvakeskuksen tutkimuksen mukaan. Viime vuonna eläkkeelle siirtyminen notkahti parilla kuukaudella edellisvuoteen verrattuna poikkeuksellisen suuren 6,8 prosentin indeksikorotuksen myötä. Hieman maltillisempaa noin 5,7 prosentin indeksikorotusta odotetaan tulevana vuonna suojaamaan eläkkeiden ostovoimaa kiihtyneeltä inflaatiolta.

Indeksikorotus lisännee tänä syksynä jonkin verran kiinnostusta eläkkeen hakemiseen, mutta hakemusten määrä jäänee viime vuotta alhaisemmaksi. Maksussa olevien eläkkeiden korottamiseen käytetyn työeläkeindeksin ja ansioiden korottamiseen käytetyn palkkaker-toimen ero tulee olemaan Eläketurvakeskuk-sen arvion mukaan alle 0,6 prosenttiyksikköä, kun se viime vuoden vaihteessa oli 3 prosent-tiysikköä.

Työeläkevakuutusmaksuun sisältyvä hoito-kustannusosa muuttui vuoden 2023 alusta yhtiökohtaiseksi. Nyt kullakin työeläkeyhtiöllä on hoitokustannusosalle omat maksuperus-teensa. Muutoksen odotetaan lisäävän kilpai-lua eläkelaitosten välillä ja luovan toiminnan tehostamiselle entistä voimakkaammat kan-nusteet. Ilmarisen asiakkaiden hoitokustan-nusmaksu alenee 20 prosenttia vuoden 2024 alussa.

Vuoden 2023 alusta tuli voimaan laki yrit-täjien työtulon määrittelyn tarkennuksista ja voimassa olevien vakuutusten työtulojen ta-sojen tarkistamisesta. Ilmarisessa tämän vuo-den tarkistukset ovat loppusuoralla. Tarkistus koskee tänä vuonna alle 15 000 euron vuotui-sella työtulolla vakuuttavia yrittäjiä, jos työtu-loon ei ole tehty olennaista muutosta kolmeen viimeiseen vuoteen. Työtuloa voidaan nostaa työeläkevakuuttajan toimesta tarkistuksessa enintään 4 000 euroa, jotta yrittäjän kuu-kausittaisen vakuutusmaksun korotus pysyy kohtuullisena nousten enintään 85 euroa. Työtulo voi jäädä myös ennalleen tai laskea. Muutoksen tavoitteena on parantaa yrittäjien eläke- ja sosiaaliturvaa sekä tukea yrittäjän

eläkelain toimeenpanoa. Yrittäjien eläke- ja sosiaaliturvajärjestelmän laajemmalle uudis-tukselle on edelleen tarvetta.

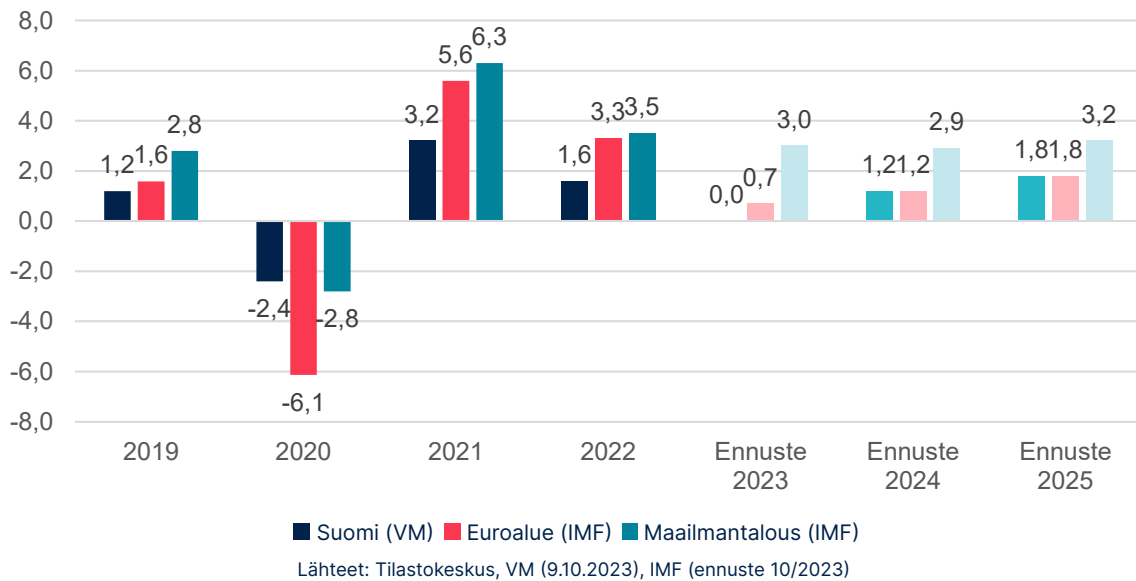
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ja valtionva-rainministeriö asettavat työryhmän työelä-kejärjestelmän uudistamisen suunnitteluun. Hallitus valmistelee työeläkepolitiikkaa kos-kevat asiat keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa kolmikantaisesti tammikuun 2025 loppuun mennessä. Tavoitteena on valmis-tella hallitusohjelman mukaiset muutokset työeläkelainsäädäntöön, jotta rahoituksellinen kestävyys voidaan varmistaa ja etuustaso turvata. Muutoksia tarvitaan huoltosuhteen heikkenemiseen sekä talouden kehitykseen, eläkevarojen sijoitustuottoihin ja tulevaan maksukehitykseen liittyvän epävarmuuden takia. Valmistelun tulee löytää valtiovarainmi-nisteriön ja Eläketurvakeskuksen yhteistyönä tehtävän arvioinnin pohjalta keinot eläkeva-kuutusmaksutason pitkän aikavälin vakautta-miseen sekä julkisen talouden kokonaisuuden merkittävään vahvistamiseen pitkällä aika-välillä sääntöpohjaisen vakautusjärjestelmän avulla. Muutosten tulee vahvistaa julkista taloutta pitkällä aikavälillä noin 0,4 prosentti-yksiköllä suhteessa bruttokansantuotteeseen, mikä vastaa noin miljardia euroa. Ohjelmaan on kirjattu myös, että käynnistetään arviointi YEL-järjestelmän kehittämistarpeista. Osana arviointia selvitetään YEL-maksujen keskittä-mistä Melaan.

Suomalaisten luottamus eläkejärjestelmään on säilynyt korkealla tasolla. Eläketurvakes-kuksen tuoreen Eläkebarometrin mukaan kaksi kolmasosaa vastaajista luottaa eläkejär-jestelmään ja lähes yhtä moni ajattelee, että eläkevaroja hoidetaan luotettavasti. Luotta-mus on hieman laskenut edellisistä Eläkeba-rometri-tutkimuksista.

Toimintaympäristö ja sijoitusmarkkinat

Korkotason ja yleisen kustannustason nousu yhdistettynä kuluttajien luottamuksen heikke-nemiseen on hidastanut talouskasvua kulu-van vuoden. Kansainvälinen valuuttarahasto IMF ennustaa kuluvan vuoden talouskasvun hidastuvan globaalisti noin 3 prosenttiin,

Taloukasvu ja ennusteet

Yhdysvalloissa 2,1 prosenttiin ja euroalueella 0,7 prosenttiin. Valtiovarainministeriö ennustaa kuluvalle vuodelle Suomen taloudelle nollakasvua, kun loppuvuoden aikana talous supistuu.

Globaali taloukasvu on hidastumisestaan huolimatta toistaiseksi selvinnyt yllättävän vähin kolhuin erittäin nopeasti kiristyneestä rahapolitiikasta, energian ja ruoan hintashokeista sekä voimakkaasti kiihtyneen inflaation aiheuttamasta kuluttajien ostovoiman heikentymisestä. Kasvussa on kuitenkin ollut suuria toimiala- ja maakohtaisia eroja. Vahva työllisyys- ja palkkakehitys on tukenut kysyntää erityisesti palvelualoilla. Teollisuudessa kasvunäkymät ovat olleet selvästi heikot. Erityisesti Yhdysvalloissa taloukasvu ja työmarkkinat ovat alkuvuonna pysyneet odotettua vahvempina, kun taas Euroopassa kasvu on ollut vaimeampaa. Kiinassa kiinteistösektorin ongelmat ovat heikentäneet talousnäkömiä, joskin odotukset aiempaa elvyttävämmän talouspolitiikan tarpeesta Kiinan taloukasvun kiihdyttämiseksi ovatkin kasvaneet.

Suomessa talous kasvoi hieman ensimmäisellä vuosipuoliskolla, mutta loppuvuoden näkymä on heikompi. Inflaatio ja rahoituskustannusten nousu hillitsee kulutuskysyntää ja

investointeja muun muassa rakentamisessa. Erityisesti kiinteistösektorilla on jo haasteita. Kuluttajien luottamus Suomen talouteen on heikkoa ja yritysten luottamusindikaattorit ovat edelleen jatkaneet heikentymistään. Suomessa vaihtuvakorkoisten lainojen osuus on merkittävä, minkä vuoksi kiristynyt rahapolitiikka on vaikuttanut verrattain nopeasti yksityiseen kulutukseen ja yritysten investointeihin. Vastaavasti reaali-palkkakehityksen odotetaan kääntyvän tukemaan paremmin yksityistä kulutuskysyntää, kun inflaatio hidastuu.

Osakemarkkinoiden tuottokehitys

Inflaatio on hidastunut alkuvuonna. Kuluttajahintojen vuosimuutos oli syyskuussa euroalueella 4,3 prosenttia. Yhdysvalloissa inflaation hidastumisvauhti on tasaantunut ja syyskuussa kuluttajahintojen vuosimuutos oli 3,7 prosenttia. Ruoan ja energian hintojen vaikutuksista puhdistettu pohjainflaatio on pysynyt tavoiteltua korkeammalla.

Yhdysvaltain keskuspankki Fed nosti keskeisiä ohjaukorkojaan tammi–syyskuussa 1 prosenttiyksikön 5,25–5,50 prosentin vaihteluvälille, mutta korkojen nostotahti on hidastunut loppuvuotta kohti. Euroopan keskuspankki EKP on jatkanut keskeisten ohjaukorkojen nostoja alkuvuoden ajan. Talletuskorkoa nostettiin tammi–syyskuun aikana yhteensä 2 prosenttiyksikköä 4,0 prosentin tasolle. Korkomarkkinat hinnoittelevat ohjaukorkojen nostojen päättyneen Yhdysvalloissa ja euroalueella.

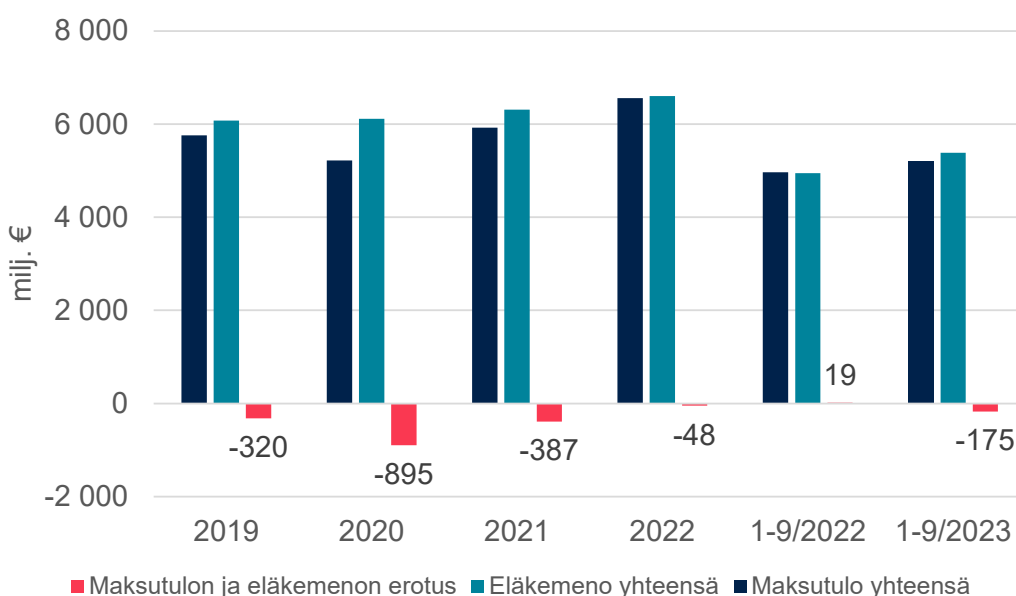
Odotukset välittömän taantumun uhasta ovat lieventyneet etenkin Yhdysvalloissa odotettua vahvemman työllisyyskehityksen seurauksena. Odotettua vahvempi talouskasvu ja korkeana pysynyt inflaatio heijastuivat pääomamarkkinoiden kehitykseen alkuvuoden aikana. Osakemarkkinoiden tuotot olivat

pääsääntöisesti positiiviset ja korot nousivat.

Yhdysvalloissa osakemarkkinan (S&P 500 -indeksi) tuotto tammi–syyskuussa oli noin 13 prosenttia erityisesti suurimpien teknologiayrityksien positiivisen tuottokehityksen tukemana. Euroopassa EURO STOXX 50 -indeksin tammi–syyskuun tuotto oli myös 13 prosenttia. Suomessa yritysten tuloskasvu on jäänyt verraten heikoksi ja Helsingin pörsin kuluva vuoden tuotto jäi noin seitsemän prosenttia negatiiviseksi. Osakemarkkinoiden epävarmuutta kuvaava tuottojen vaihtelu eli volatiliiteetti laski alkuvuoden pankkisektoriin liittyvien huolien lieventymisen jälkeen matalalle tasolle.

Valtionlainojen korot nousivat alkuvuonna ja erityisesti kolmannen vuosineljänneksen aikana. Yhdysvaltain 10 vuoden korko oli syyskuun lopussa 4,6 prosenttia, eli korkeimmalla tasolla vuoden 2007 jälkeen. Saksan valtion vastaava korko oli 2,7 prosenttia, mikä oli korkein noteeraus yli 10 vuoteen. Korkokäyrät ovat olleet koko alkuvuoden ajan invertoituneet, eli pitkät korot ovat olleet lyhyitä korkoja matalammalla. Korkokäyrät kuitenkin tasaantuivat selvästi kolmannen vuosineljänneksen aikana pitkien korkojen nousun myötä.

Vakuutusmaksutulo ja eläkemeno tammi–syyskuu 2023

Yrityslainojen luottoriskimarginaalit olivat syyskuun lopussa kokonaisuudessaan suunnilleen vuoden alun tasoilla. Yritys- ja sektorikohtaiset erot olivat kuitenkin suuria. Nopeasti kohonneet rahoituskustannukset ovat lisänneet uudelleenrahoitus- ja luottohäiriöriskejä erityisesti kiinteistösektorilla, mitä osaltaan vauhdittaa pankkien kiristyneet luotonannon ehdot.

Yhdysvaltain dollari on vuoden aikana vahvistunut noin prosentilla euroa vastaan tasolle 1,06. Japanin jeni puolestaan heikkeni yli 11 prosenttia euroa vastaan tammi-syyskuussa muun muassa kasvaneen korkoeron vuoksi. Japanin keskuspankki on pitänyt rahapolitiikkansa selvästi elvyttävämpänä kuin muut keskeiset keskuspankit.

Vakuustointiminta

Tammi-syyskuun vakuutusmaksutulo nousi 5 209 (4 967) miljoonaan euroon. Maksutuloa kasvatti asiakkaiden palkkasumman kasvu. Ilmarisessa vakuutettujen työntekijöiden tammi-syyskuun palkkasumma kasvoi 5,3 prosentilla 19 852 (18 856) miljoonaan euroon. Vakuutusten lukumäärä oli syyskuun lopussa yhteensä 132 656 (138 900) kap-

paletta. Maksutulolla mitattuna nettoasiakashankinta oli 135 (159) miljoonaa euroa ja asiakaspysyvyys 96,6 (97,7) prosenttia.

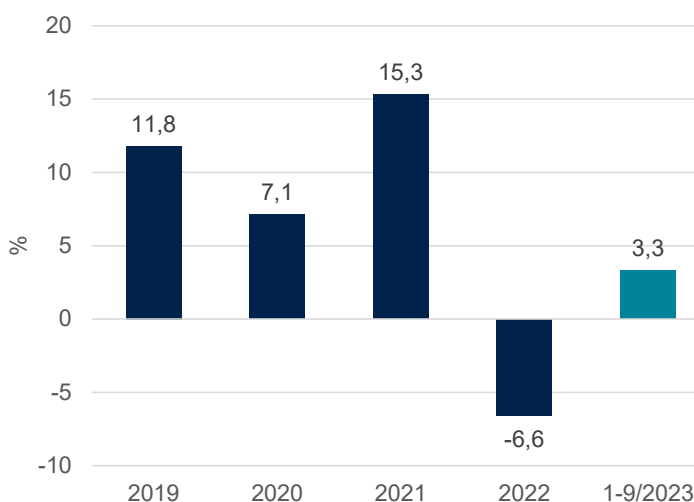
Ilmarisella oli syyskuun lopussa eläkkeensaajia yhteensä 454 601 (453 591). Heille maksettiin korvauksia vuoden alusta lukien yhteensä 5 384 (4 948) miljoonaa euroa. Uusia eläkepäättöksiä tehtiin tammi-syyskuussa yhteensä 25 814 (27 961) kappaletta, joka oli 8 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Uusia työkyvyttömyyseläkepäättöksiä tehtiin 7 076 (7 131) kappaletta, missä laskua vuoden takaisesta oli 1 prosentti. Uusia kuntoutuspäättöksiä tehtiin 2 496 (2 818) kappaletta. Tammi-syyskuussa työkyvyttömyyseläkkeelle tai kuntoutustuelle siirtyi 2 613 (2 642) henkilöä, joka on 1 prosentti viime vuotta vähemmän.

Vanhuuseläkehakemusten käsittelyaika oli keskimäärin 5 (3) päivää ja työkyvyttömyyseläkkeen hakemusten käsittelyaika keskimäärin 40 (35) päivää.

Sijoitustuotot

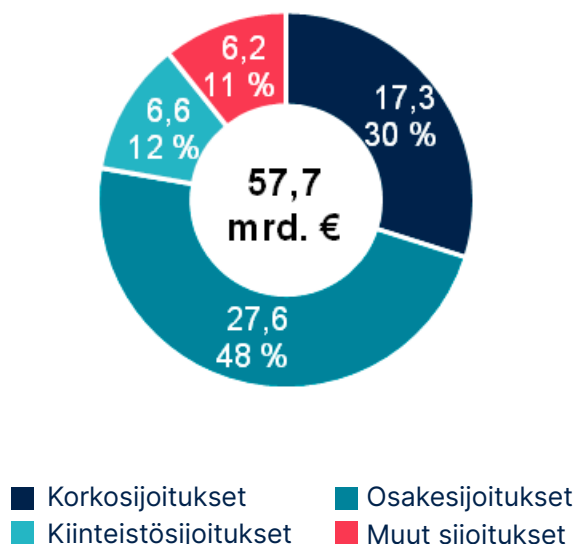
Ilmarisen sijoitukset olivat syyskuun lopussa käyvin arvoin yhteensä 57 712 miljoonaa euroa (56 264). Sijoitusten tuotto käyville arvoille laskettuna oli 3,3 (-8,0) prosenttia. Viiden

Sijoitustuotot 2019–Q3/2023

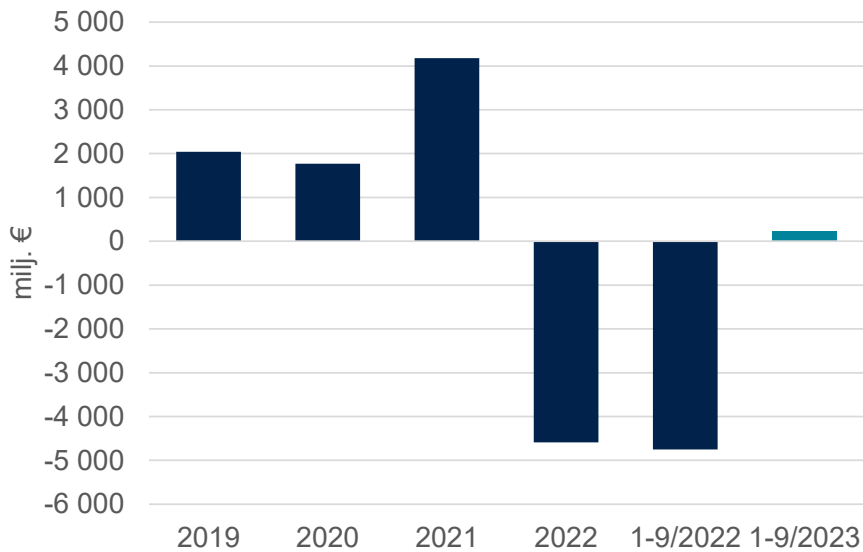

Sijoitusten keskimääräinen nimellistuotto 5 vuodelta 5,0 % ja reaalityttö 1,5 %.

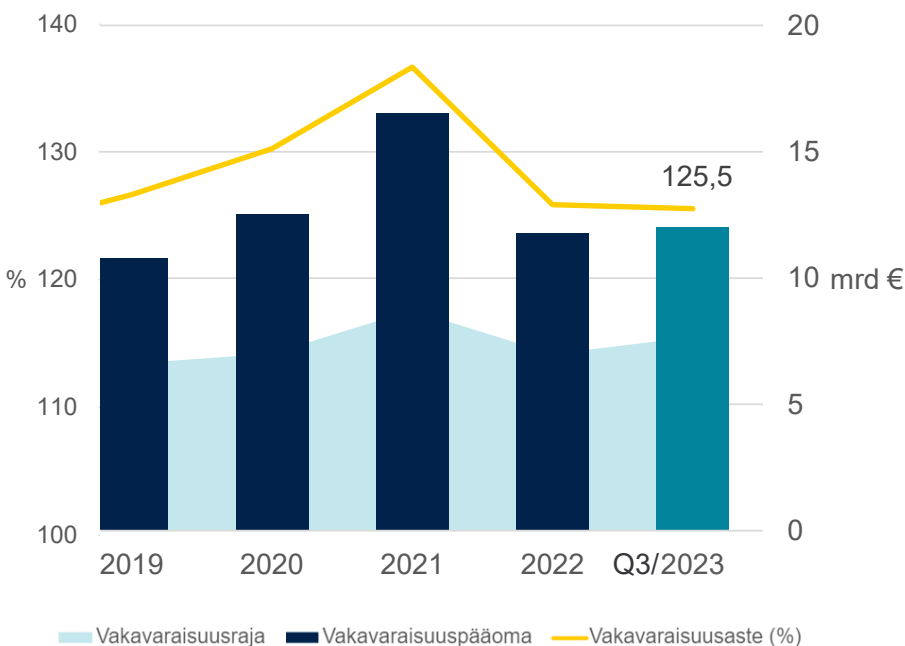
Sijoitusten jakauma 30.9.2023

Kokonaistulos 2019–Q3/2023, milj. €

Vakavaraisuus 2019–Q3/2023

viimeisimmän vuoden vuotuinen keskituotto käyville arvoille on ollut 5,0 prosenttia, mikä vastaa keskimäärin 1,5 prosentin vuotuista reaalityttöä. Laskettuna vuodesta 1997 Ilmarisen sijoitusten kokonaistuotto käyville arvoille on ollut keskimäärin 5,7 prosenttia vuotta kohden. Tämä vastaa 3,7 prosentin vuotuista reaalityttöä.

Korkosijoitusten osuus sijoituskannasta oli 30 (30) prosenttia ja tuotto käyville arvoille 4,7 (-5,7) prosenttia. Niiden markkina-arvo oli yhteensä 17 261 (16 748) miljoonaa euroa. Joukkovelkakirjalainojen osuus Ilmarisen sijoitusvarallisuudesta oli 26 (24) prosenttia ja tuotto 5,1 (-7,2) prosenttia. Joukkovelkakirjalainojen modifioitu duraatio oli 3,7 (2,5) vuotta.

Noteerattujen ja noteeraamattomien osakesijoitusten sekä pääomasijoitusten osuus sijoituksista oli 48 (47) prosenttia. Niiden arvo oli syyskuun lopussa 27 602 (26 232) miljoonaa euroa. Noteerattujen osakkeiden osuus riskijakaumassa oli 31 (29) prosenttia. Noteeratuista osakesijoituksista kotimaisten osakesijoitusten osuus oli 26 (30) prosenttia. Osakesijoitusten käyvin arvoin laskettu tuotto oli 5,0 (-12,8) prosenttia. Noteerattujen osakesijoitusten tuotto oli 5,5 (-18,6) prosenttia.

Kiinteistösijoitukset olivat syyskuun lopussa 6 640 (6 834) miljoonaa euroa. Kiinteistösijoitusten osuus kaikista sijoituksista oli 12 (12) prosenttia ja niiden kokonaistuotto oli -1,6 (4,0) prosenttia.

Sijoituksia hedge-rahastoihin, hyödykesijoituksia sekä muita sijoituksia oli syyskuun lopussa sijoitusvarallisuuden markkina-arvosta 11 (12) prosenttia. Näiden yhteenlaskettu tuotto oli -2,0 (-3,3) prosenttia ja arvo syyskuun lopussa 6 209 (6 450) miljoonaa euroa.

Tulos ja vakavaraisuus

Ilmarisen kokonaistulos kolmannen vuosineljänneksen päättyessä käyvin arvoin oli 233 (-4 751) miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin oli 194 (-4 865) miljoonaa euroa, vakuutusliikkeen tulos 31 (70) miljoonaa euroa ja hoitokustannustulos 7 (45) miljoonaa euroa. Kustannustehokkuutta mittaava hoitokulujen suhde palkkasummaan ja työtuloon parani alkuvuonna 0,34 (0,36) prosenttiin ja hoitokulut per eläkkeensaajat ja vakuutetut laski 62 (64) euroon.

Vakavaraisuusaste laski 125,5 (125,8) prosenttiin ja vakavaraisuuspääoma nousi 12 024 (11 777) miljoonaa euroon. Vakavaraisuuspääomaan sisältyvä oma pääoma oli 221 (213) miljoonaa euroa, käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen arvostusero 11 467 (12 134) miljoonaa euroa ja osittamatonta lisävakuutusvastuu 350 (-559) miljoonaa euroa.

Vakuutustekninen vastuuvélka oli 47 481 (45 198) miljoonaa euroa. Vakavaraisuusvastuuvéllassa 47 099 (45 728) miljoonaa euroa ei huomioida osittamatonta lisävakuutusvastuuta eikä YEL:n mukaisesta perusvakuutuk-

sesta avoimiksi saataviksi jääneitä työeläkevakuutusmaksuja.

Henkilöstö

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (HTV) tammi–syyskuussa oli 591 (608). Seuraamme jo viidettä vuotta henkilöstömme virettä joka toinen kuukausi toteutettavalla henkilöstön Työvire-pulssikyselyllä. Työvire on erinomaisella tasolla (4,2 asteikolla 1–5). Henkilöstön suosittelevaste eNPS oli alkuvuonna keskimäärin 43 asteikolla -100 – +100.

Vuoden 2023 alussa aloitimme strategisen työkykyjohtamisen hankkeen, jossa arvioimme oman työkykyjohtamisemme painopisteitä sekä tulevaisuuden tarpeita. Terveysnäkökulmasta katsoen työkykytilanteemme on jo erittäin hyvä. Ilmarisen strategisen työkykyjohtamisen kokonaisuus rakennettiin keskustellen esihenkilöiden sekä Ilmarisen eriasiantuntijaryhmien, työsuojelutoimikunnan ja luottamushenkilöiden kanssa. Valitut työkykyjohtamisen painopisteemme nousevat arjessamme ja niiden kulmakivenä on inhimillinen tehokkuus. Tavoitteena on, että sekä ihmiset että liiketoiminta voivat hyvin.

Syksyllä aloitimme vuoteen 2024 jatkuvan ikäjohtamisen pilotin. Haluamme varmistaa, että kaikenikäisten on hyvä tehdä työtä Ilmarisessa sekä löytää keinoja tukea työelämään mielekästä saapumista, työkyvyn ylläpitoa sekä työelämässä jatkamista. Pilotissa etsitään nuorten ja jo pidempään työelämässä olleiden konkareiden ryhmillä parhaita käytäntöjä kunkin ikäryhmän erityisiin haasteisiin.

Ilmariselle myönnetyn Hyvän Mielen työpaikka -merkin myötä olemme nostaneet mielen hyvinvoinnin aiempaa enemmän esille. Käynnistimme alkusyksystä mielen hyvinvoinnin kummi -verkoston, jonka tavoitteena on mm. keskustella sekä ideoida yhdessä, miten edistämme mielen hyvinvointia parhaalla mahdollisella tavalla.

Pyöräilyn Kilometrikisa 2023 sai jälleen ilmarislaiset liikkumaan ja parantamaan polkemalla työkykyä. Tänä vuonna joukkueemme polki noin 90 aktiivisen polkijan voimin yli 55 000 kilometriä. Samalla keräsimme Suo-

men Punaisen ristin Ketjureaktio-kampanjan kautta varoja ilmastonmuutoksen vastaiseen työhön.

Vastuullisuus

Alkuvuodesta julkistimme uuden kestävyysohjelmamme, jonka kärkinä ovat ilmasto, luonnon monimuotoisuus ja ihmisoikeudet. Julkaisimme myös vuosi- ja kestävyysraporttimme vuodesta 2022. Raportoimme kansainvälisen GRI-standardin mukaisesti. Ilmastoasioiden raportoinnissa hyödynsimme kansainvälistä Task Force on Climate-related Financial Disclosures -viitekehystä ja luonnon monimuotoisuutta tarkasteltaessa Taskforce on Nature-related Financial Disclosures -viitekehysten beta-versiota. Liityimme luonnon monimuotoisuutta tukevan TNFD Forumin jäseniksi. Ilmarisen tavoite on hiilineutraali sijoitussalkku vuoden 2035 loppuun mennessä. Siirryimme suorien listattujen osakesijoitusten saralla vertailuindeksiin, joka huomioi erityisesti ilmastonäkökulmat. Olimme ankkurisijoittajana neljässä ilmastoon keskittyvässä ETF-indeksirahastossa. Sijoitimme niihin yhteensä 5 167 miljoonaa euroa. Ryhdyimme myös laskemaan oman operatiivisen toimintamme hiilijalanjälkeä.

Aktiivisena omistajana osallistuimme lähes kaikkiin salkkumme kotimaisten listayhtiöiden yhtiökokouksiin paikan päällä. Kiinnitimme erityistä huomiota muun muassa palkitsemisraportointiin. Ulkomaisissa yhtiökokouksissa hyödynsimme palveluntarjoajan äänestyspalvelua ja -periaatteita, jotka huomioivat vastuullisuusseikat.

Yritysvastuuta koskevaan sääntelyyn tulevat muutokset koskevat myös Ilmarista. Yksi tulevassa sääntelyssä painottuva osa-alue ovat ihmisoikeudet ja yritysten tapa johtaa ihmisoikeusvaikutuksiaan. Aloitimme ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusprosessin. Liityimme myös YK:n vastuullisen sijoittamisen kattojärjestön PRI:n ihmisoikeusaloitteeseen (PRI Advance).

Sijoituskohteisiimme vaikuttaminen on osa luonnon monimuotoisuus -tiekarttamme toimia. Syyskuussa liityimme Nature Action 100 -aloitteeseen, jolla sijoittajat vaativat

yrityksiltä kiireellisiä luontotoimia. Liityimme myös KIRAHub:n jäseneksi. Se on rakennetun ympäristön kestävä digitalisaation vauhdittaja. Tarkoitus on edistää hiilivapaita rakentamista.

Tulevaisuuden näkymät ja keskeiset epävarmuustekijät

Inflaation pitkittyminen ja kuluttajien ostovoiman heikkeneminen sekä geopoliittiset jännitteet varjostavat maailmantalouden kasvunäkymiä. Globaalin talouskasvun odotetaan hidastuvan kuluvana vuonna noin 3 prosenttiin ja Suomen talouden heikkenevän nollakasvuun.

Ilmarisen maksutulon odotetaan kasvavan palkkasummien kasvun myötä, mutta kasvuvauhdin odotetaan hidastuvan edellisvuodesta.

Inflaatiopaineiden odotettua pidempi kesto ja sitä seuraava pitkittynyt, entistä kireämpi rahapolitiikka ovat geopoliittisten jännitteiden ohella keskeisiä riskitekijöitä talouskasvulle ja pääomamarkkinoille. Lisäksi yritysten tulostekijöiden heikkeneminen aiheuttaa epävarmuutta markkinoilla. Erityisesti kiinteistösektorin sekä velkaantuneiden yritysten ja kotitalouksien ongelmat uhkaavat kasautua kireän rahapolitiikan pitkittyessä.

Keskeiset Ilmarisen toimintaan ja työeläkejärjestelmään vaikuttavat riskit liittyvät työllisyyden ja palkkasumman kehitykseen, työkyvyttömyyseläkealkavuuden muutoksiin, sijoitusmarkkinoiden epävarmuuteen sekä väestörakenteen kehitykseen ja poikkeuksellisen alhaiseen syntyvyyteen.

Lisätietoja

- Jouko Pölönen, toimitusjohtaja, p. 050 1282
- Mikko Mursula, varatoimitusjohtaja, sijoitukset, p. 050 380 3016
- Kaisa Ala-Laurila, viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja, p. 040 777 9212

Liitetaulukot

Tiivistelmä tunnusluvuista	1.1.–30.9.2023	1.1.–30.9.2022	1.1.–31.12.2022
Vakuutusmaksutulo, milj. e	5 209	4 967	6 558
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in, milj. e	1 882	-4 868	-4 009
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle, %	3,3	-8,0	-6,6
	30.9.2023	30.9.2022	31.12.2022
Vastuuvelka, milj. e	47 481	45 815	45 198
Vakavaraisuuspääoma, milj. e ¹⁾	12 024	11 801	11 777
suhteessa vakavaraisuusrajaan	1,6	1,6	1,7
Eläkevarat, milj. e ²⁾	59 123	56 726	57 505
% vastuuvasta	125,5	126,3	125,8
TYEL-palkkasumma, milj. e ³⁾	26 121	24 933	24 924
YEL-työtulosumma, milj. e ³⁾	1 734	1 702	1 705

1) Laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säädösten mukaisesti (vastaava periaate koskee myös muita vakavaraisuustunnuslukuja).

2) STM asetuksen (614/2008) 11 §:n 10 kohdan mukainen vastuuvasta + vakavaraisuuspääoma.

3) Arvio vakuutettujen koko vuoden palkka- ja työtulosummasta.

Vakavaraisuuspääoma ja sen rajat	30.9.2023	30.9.2022	31.12.2022
Vakavaraisuusraja, milj. e	7 670	7 576	6 990
Vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä, milj. e	23 011	22 728	20 970
Vakavaraisuuspääoma, milj. e	12 024	11 801	11 777
Vakavaraisuusaste % ¹⁾	125,5	126,3	125,8
Vakavaraisuusasema ²⁾	1,6	1,6	1,7

1) Eläkevarat suhteessa STM asetuksen (614/2008) 11 §:n 10 kohdan mukaiseen vastuuvastaan.

2) Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakavaraisuusrajaan.

Tulosanalyysi, milj. e	1.1.–30.9.2023	1.1.–30.9.2022	1.1.–31.12.2022
Tuloksen synty			
Vakuutusliikkeen tulos	31	70	132
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvo in	194	-4 865	-4 801
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in	1 882	-4 868	-4 009
- Vastuuvastan tuottovaatimus	-1 688	3	-792
Hoitokustannustulos	7	45	58
Muu tulos	0	0	18
Kokonaistulos	233	-4 751	-4 592

Sijoitusjakauma (käyvin arvoin)	Perusjakauma						Riski- jakauma			
	30.9.2023		30.9.2022		31.12.2022		30.9.2023		30.9.2022	31.12.2022
	milj. e	%	milj. e	%	milj. e	%	milj. e	%	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	17 261	30	15 248	27	16 748	30	18 513	32	23	27
Lainasaamiset ¹⁾	1 691	3	1 892	3	1 778	3	1 691	3	3	3
Joukkovelkakirjalainat	15 126	26	12 904	23	13 390	24	17 470	30	21	32
Muut rahoitusmarkkina- välineet ja talletukset ^{1) 2)}	443	1	452	1	1 579	3	-648	-1	-1	-8
Osakesijoitukset yhteensä	27 602	48	26 761	48	26 232	47	27 460	48	46	44
Noteeratut osakkeet ³⁾	18 191	32	17 730	32	17 419	31	18 049	31	29	28
Pääomasijoitukset ⁴⁾	7 881	14	7 731	14	7 329	13	7 881	14	14	13
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	1 530	3	1 299	2	1 483	3	1 530	3	2	3
Kiinteistösijoitukset yhteensä	6 640	12	7 048	13	6 834	12	6 640	12	13	12
Suorat kiinteistösijoitukset	5 931	10	6 339	11	6 127	11	5 931	10	11	11
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	709	1	709	1	707	1	709	1	1	1
Muut sijoitukset	6 209	11	6 719	12	6 450	11	6 248	11	13	12
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	5 060	9	4 899	9	4 818	9	5 060	9	9	9
Hyödykesijoitukset	3	0	34	0	70	0	-37	0	1	1
Muut sijoitukset ⁷⁾	1 146	2	1 786	3	1 562	3	1 225	2	3	3
Sijoitukset yhteensä	57 712	100	55 775	100	56 264	100	58 861	102	94	95
Johdannaisten vaikutus							-1 149	-2	6	5
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	57 712	100	55 775	100	56 264	100	57 712	100	100	100

Joukkovelkakirjalainojen modifioitu duraatio oli 3,7 vuotta.

- 1) Sisältää kertyneet korot.
- 2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaa-
miset ja -velat.
- 3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa
muualle.
- 4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä
infratruktuurisijoitukset.

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitus-
yhtiöt.

6) Sisältää kaikyntyyppiset hedge-rahasto-osuudet
riippumatta rahaston strategiasta.

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoitus-
lajeihin.

Sijoitustoiminnan netto- tuotto sitoutuneelle pääomalle	Sijoitusten nettotuotot markkina- arvo ⁸⁾	Sitoutunut pääoma ⁹⁾	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle
	30.9.2023	30.9.2023	30.9.2023	30.9.2022	31.12.2022
	milj. e	milj. e	%	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	804	17 140	4,7	-5,7	-5,2
Lainasaamiset ¹⁾	73	1 702	4,3	3,2	3,2
Joukkovelkakirjalainat	717	14 180	5,1	-7,2	-6,4
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	15	1 258	1,2	-0,7	-3,5
Osakesijoitukset yhteensä	1 313	26 133	5,0	-12,8	-10,2
Noteeratut osakkeet ³⁾	946	17 228	5,5	-18,6	-14,5
Pääomasijoitukset ⁴⁾	317	7 431	4,3	0,8	-2,7
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	50	1 474	3,4	6,6	21,3
Kiinteistösijoitukset yhteensä	-105	6 774	-1,6	4,0	1,3
Suorat kiinteistösijoitukset	-108	6 062	-1,8	3,4	0,8
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	3	711	0,4	9,2	6,3
Muut sijoitukset	-125	6 287	-2,0	-3,3	-1,1
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	138	4 813	2,9	8,8	8,2
Hyödykesijoitukset	-2	17	-	-	-
Muut sijoitukset ⁷⁾	-261	1 458	-17,9	-32,8	-22,0
Sijoitukset yhteensä	1 887	56 333	3,4	-8,0	-6,6
Sijoituslajeille kohdistamatto- mat tuotot, kulut ja liikekulut	-5	0	0,0	0,0	0,0
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo	1 882	56 333	3,3	-8,0	-6,6

1) Sisältää kertyneet korot.

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahinta-
saamiset ja -velat.

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdis-
taa muualle.

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä
infratraktuurisijoitukset.

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyh-
tiöt.

6) Sisältää kaikentyyppiset hedge-rahasto-osuudet
riippumatta rahaston strategiasta.

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoitus-
lajeihin.

8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen
muutoskauden aikana tapahtuneet kassavirrat
(Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja
ostojen/kulujen erotusta).

9) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikau-
den alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut
kassavirrat.